

TORTUM ŞELALESİ

Tortum Şelalesi
© 2011 Uzundere Köylere Hizmet Götürme Birliği

Proje Danışmanı
Doç.Dr. Faris KARAHAN

Türkiye’de yayın hakkı:
Uzundere Köylere Hizmet Götürme Birliği
Adres: Hükümet Konağı–Uzundere/Erzurum
Tel: 0442 7912004; Fax: 0442 7912198
<http://www.uzundere.gov.tr/>

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince Uzundere Köylere Hizmet Götürme Birliği’ne aittir.

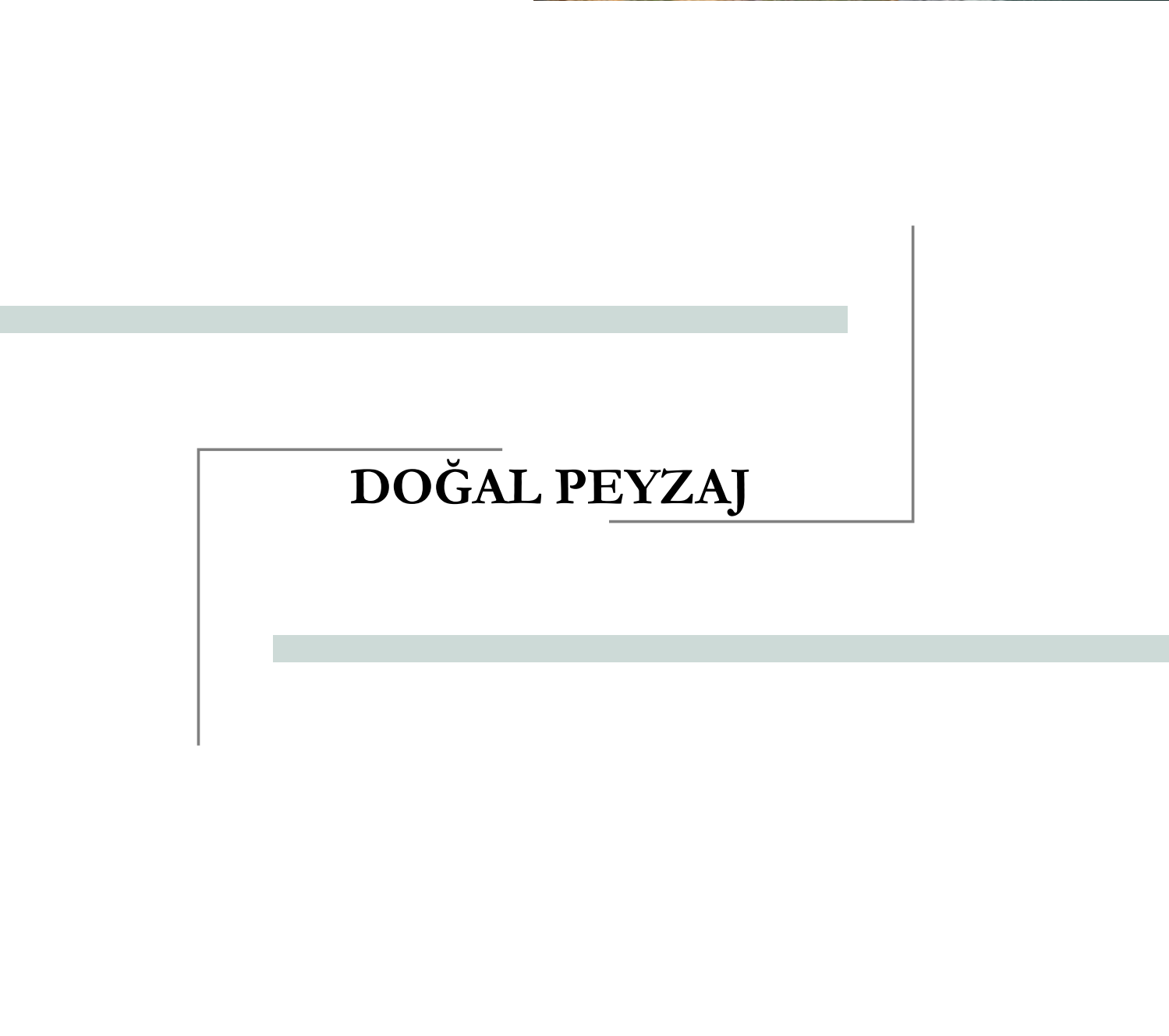
Tasarım:

NEON MİMARLIK Müş.Müh.Dan.İnş.Tic.Ltd.Şti
Tirebolu Sok. 22/3 Y.Ayrancı Çankaya/ANKARA/TÜRKİYE
Tel : +90 312 427 62 34 Fax : +90 312 427 62 35
necdet@neonmimarlik.com

Baskı: MEGA OFSET Matbaacılık San.Tic.Ltd.Şti.
Rant Tesisleri Zemin Kat No: 23 ERZURUM
Tel: 0,442 233 96 94 / 234 60 76

“Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA) 2010 Yılı Doğrudan Faaliyet Desteği (DFD) Programı’nda desteklenen TRA1/10/DFD/011 Referans Nolu “Tortum Şelalesi ve Çevresinin Peyzaj Tasarım Projesi” kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT)’nin görüşlerini yansıtmamakta olup, içerik ile ilgili tek sorumluluk Uzundere Köylere Hizmet Götürme Birliği’ne aittir.”

Tortum Şelalesi

Fotoğraf: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum Şelalesi Erzurum ili Uzundere ilçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Tortum Şelalesi 1987 yılına kadar ismini aldığı Tortum ilçesi sınırları içerisinde yer almaktaydı ve bu tarihte Uzundere idari olarak Tortum ilçesinden ayrılmıştır. Tortum Şelalesi Türkiye'nin en yüksek şelalesi olup, oluşumu ve yüksekliği bakımından ise dünyanın önemli şelalelerinden birisi olarak değerlendirilmektedir.

Tortum Şelalesi ve çevresinin deniz seviyesinden yüksekliği yaklaşık 1000 m olup Erzurum-Artvin karayolunun 100. km'sinde bulunmaktadır. Şelalenin Uzundere ilçe merkezine uzaklığı ise 17 km'dir. Jeologlar, Tortum Şelalesi'nin oluşumunu, 1700'lü yıllarda Kemerlidağ'dan kopan büyük bir heyelan kütlelerinin Tortum Çayı'nın aktığı Tev Vadisini kapatmasının neden olduğunu bildirmektedirler. Tortum çayının suları öncelikle bir heyelan set gölü olan Tortum Gölü'nde birikmekte ve daha sonra 22 metrelik genişlikten 48 metre yüksekten düşerek Tortum Şelalesini oluşturmaktadır. Tortum şelalesinin suları alt kısımda dev bir kazan oluşturmuş ve coşkun aktığı güneşli günlerde ise gökkuşağı görünümü ile ziyaretçilere eşsiz peyzajlar yaratmaktadır. Halihazırda Tortum Şelalesinin aktığı yerden dipteki Dev Kazanına demir korkuluklu, çok uzun taş merdivenlerle inilmekte orta bölümde taş geniş bir platformda tam karşıdan şelalenin düşüşü izlenmekte ve daha sonra ahşap köprü ile Tortum Çayı geçilerek karşı taraftaki taş basamaklardan üst platformda yer alan Tortum Hidroelektrik Santrali (HES) sahasına geçiş sağlanmaktadır. Tortum HES, 1952–1960 yılları arasında inşa edilmiş ve halen faaliyetlerine devam etmektedir. Bununla beraber, hidroelektrik santralinin devreye girmesiyle Tortum Şelalesi yılın sadece Mayıs-Haziran aylarında sürekli akmakta diğer zamanlarda ise elektrik enerjisi üretmek amacıyla suları kesilmektedir.

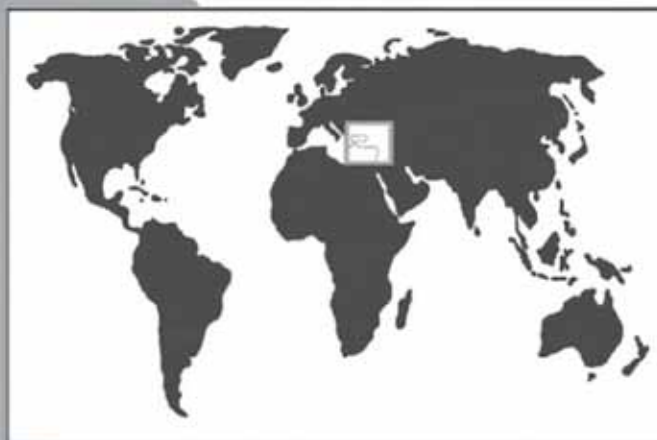
Tortum Şelalesine olan ilgi son yıllarda ekoturizme olan talebin artışına bağlı olarak gelişmeye başlamıştır. 2006 yılından beri Tortum Şelalesi'nin ulusal ve uluslar arası kamuoyunda tanıtımı için Tortum Ziraat Odası tarafından Avrupa Komisyonu destekli olarak "Tortum Şelalesi ve Erzurum-Tortum Şelalesi Karayolu Koridorunun Tanıtımı", T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın koordinasyonunda "Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR)", CocaCola Hayata Artı Vakfı ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı koordinasyonunda Tortum Çağlasın: Doğa Canlansın Projesi ve Uzundere Belediyesi tarafından Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA) destekli "Uzundere Stratejik Gelişme ve Turizm Master Planı" gibi projeler sürdürülmektedir.

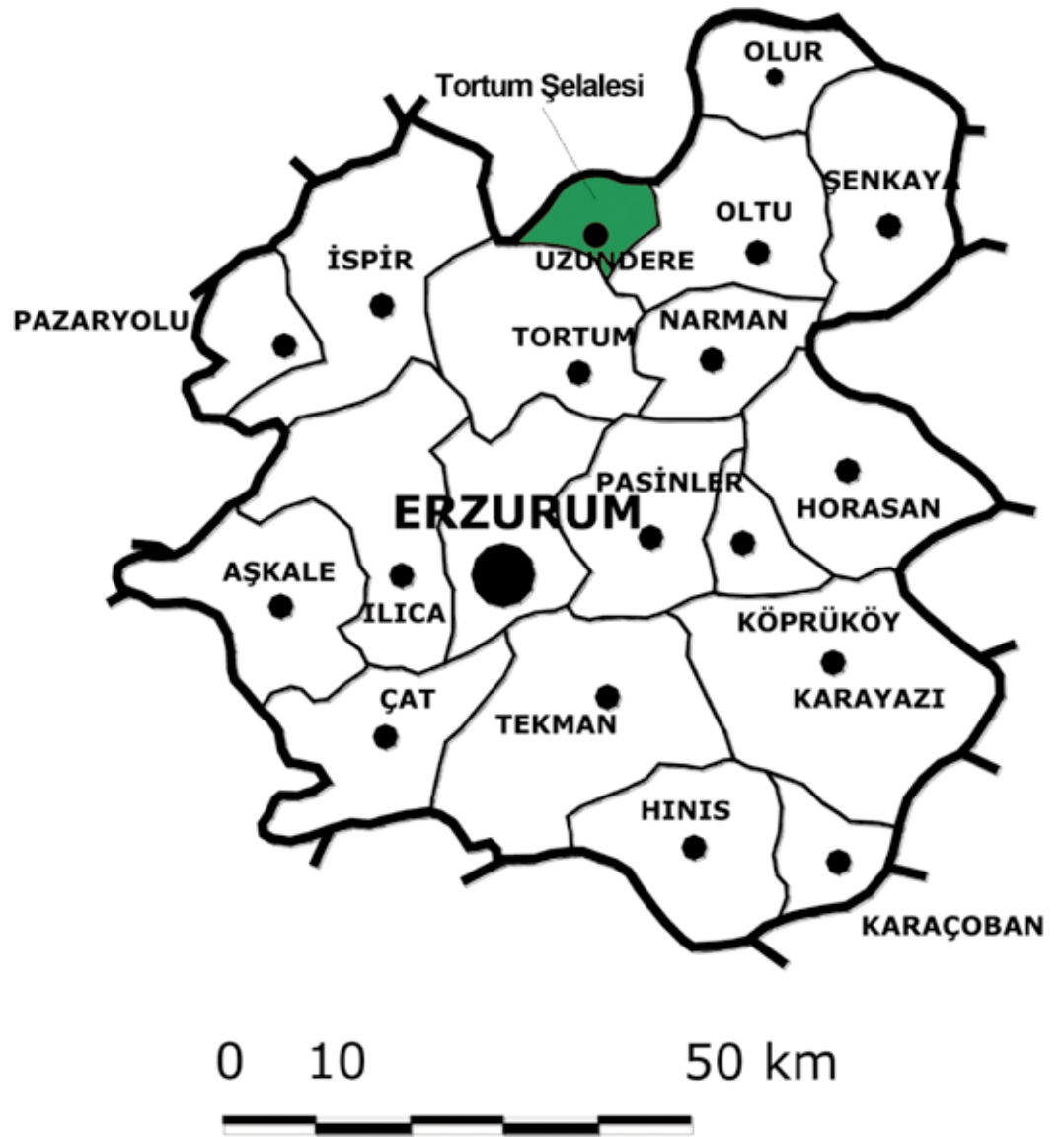
Tortum Şelalesi

Fotoğraf: Datur Proje Arşivi (soldaki), Cüneyt Oğuztüzün

Uzundere Köylere Hizmet Götürme Birliği ise Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA)'nın bölgede daha büyük ölçekli turizm yatırımlarına karar verme çalışmalarını etkilemek üzere çeşitli planlama ve tasarım çalışmalarını destekleyen Doğrudan Faaliyet Desteği Programı'ndan yararlanarak turistik açıdan cazibe merkezi yolunda ilerleyen Tortum Şelalesi için bütüncül bir peyzaj uygulamasının altyapısını oluşturmak üzere "Tortum Şelalesi ve Çevresinin Peyzaj Tasarım Projesi"ni uygulamış ve projenin çıktılarında biri olarak "Tortum Şelalesi" Tanıtım Kitapçığı hazırlanmıştır. Bu çalışma içerisinde Tortum Şelalesinin ve çevresinde turizme kaynak değer oluşturan doğal, kültürel zenginliklerden kesitler ve peyzaj tasarımından plan, kesit, perspektif ve bazı detaylar yer almaktadır.

Tortum Şelalesinin içerisinde yer aldığı Çoruh vadisi, akarsu sistemleri tarafından parçalanmış ve çeşitli jeolojik zenginliklerin bir arada harmanlandığı eşsiz peyzajlar sunmaktadır. Çoruh vadisi, Tortum Şelalesi ile Yusufeli arasında jeolojik formasyonlarla biçimlenen vadi, kanyon ve yamaçlar; çalı türleri ile karakterize edilen doğal bitki örtüsü ve bahar aylarında coşan Tortum Çayı ile heyecan yaratıyor ve maceraseverleri bölgeye davet ediyor.

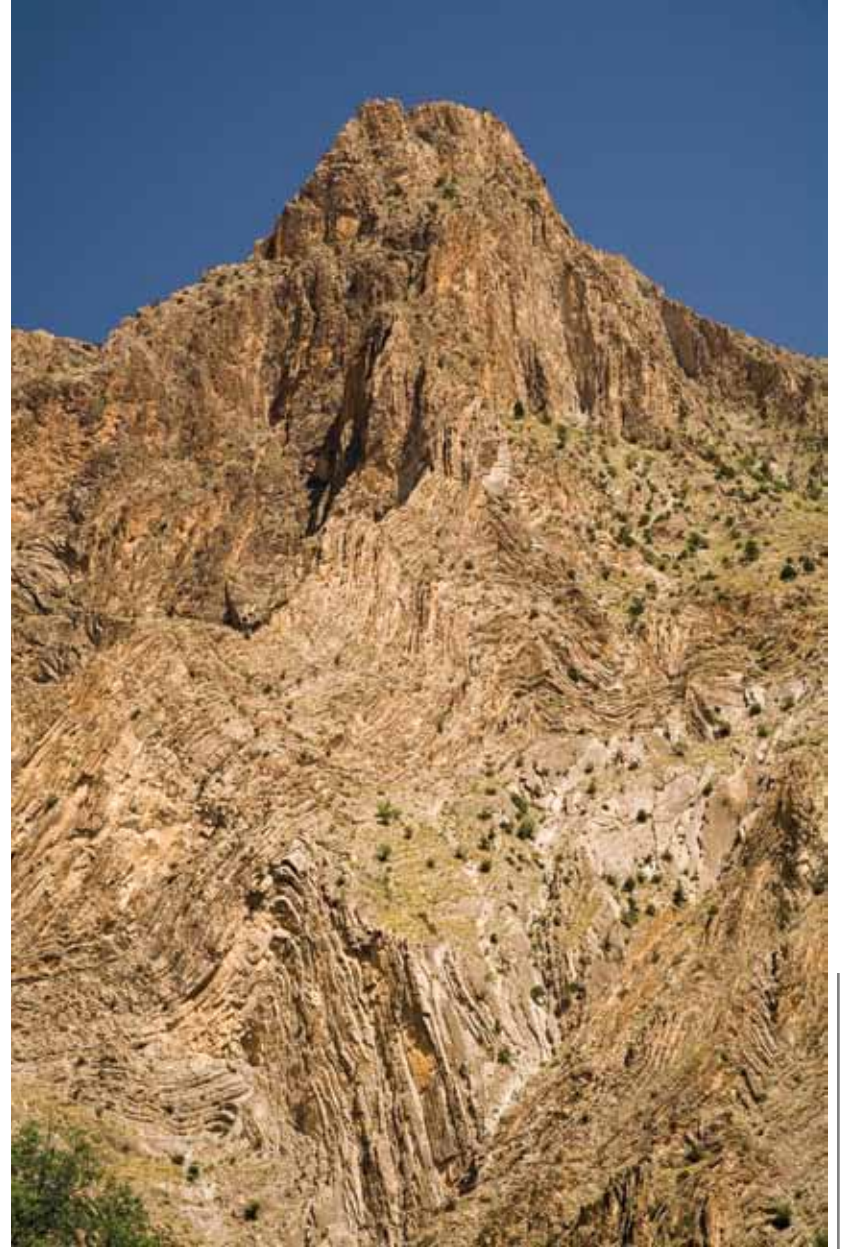
Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Uzundere ilçesi Tortum Gölü, Tortum Şelalesi ve Tortum Çayı gibi pekçok doğal güzelliği yanında jeolojik çekiciliklerinden dolayı bir süredir "Jeopark" kavramı ile de anılmaya başlandı. Tortum vadisinin coğrafya bilimi açısından değer arzettiği ve ülkemizdeki coğrafya bölümlerinin teknik gezi programlarının ayrılmaz bir parçası olduğu biliniyor.

Tortum vadsinin jeopark olarak ilan edilmesi sürecini desteklemek amacıyla Atatürk Üniversitesi ve Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR) işbirliğinde 2-5 Haziran 2010 tarihlerinde Antalya Kemer'de GEOMED 2010: 2. Uluslar arası Coğrafya Sempozyumu'nda "Tortum Vadisi ve Çevresinin Jeopark Potansiyeli" isimli bir bildiri sunulmuş ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

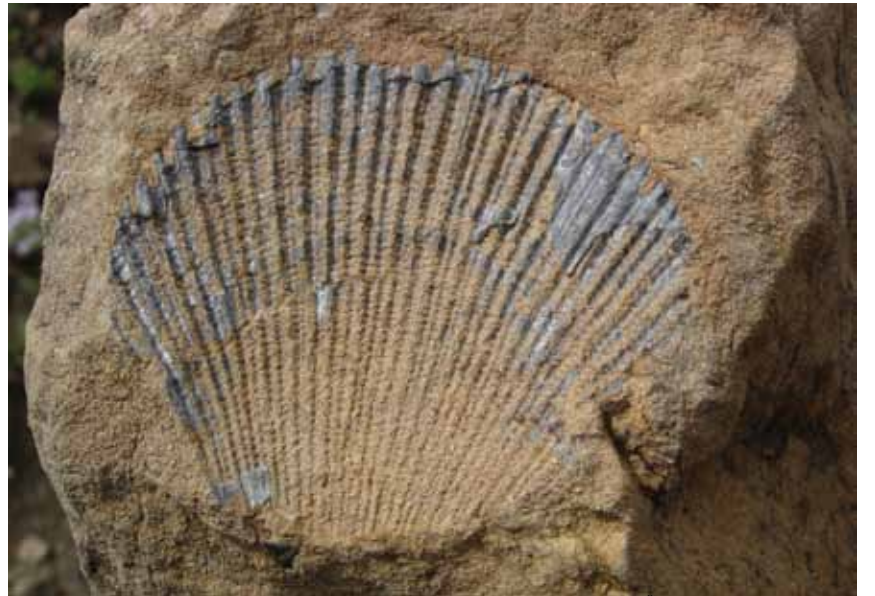
Jeopark Potansiyeli

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Bölgenin jeolojik kaynakları araştırmacıların ve turizm sektörünün ilgisini bekliyor. Tortum Gölü ve çevresinden elde edilen bazı bazı fosil kalıntıları bölgeyi jeoloji bilimi bakımından bir açık hava müzesine dönüştürüyor.

Jeopark Potansiyeli

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün (Ustteki) Musa Han (AlttaKiler)

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum Gölü

Fotoğraf: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum Şelalesi , Tortum Gölü ve genel olarak Tortum Vadisi yükseklik farklarının belirgin bir şekilde sunulduğu seyrine doyumsuz manzaraları bir anda sunuyor. Mayıs ayında çekilen bu resim, bahar ve kışın aynı anda yaşandığının canlı bir kanıtı olarak karşımıza çıkıyor.

Tortum Gölü

Fotoğraf: Faris KARAHAN (soldaki) DATUR Proje Arşivi (sağdakiler)

Tortum Gölü her mevsim ayrı bir renge bürünüyor. Önemli bir sulak alan Tortum Gölü, 8 km uzunluğunda ve 1.5 km genişliğinde bir büyüklüğe sahip. Tortum gölü değerlendirilebilirse Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi için su sporları merkezi olmaya aday. Bununla beraber, doğal ve antropjen etkilerle dolma tehlikesi ile karşı karşıya bulunuyor. Uzunburun yarımadası ise gününbirlik rekreasyonel aktiviteler için peyzaj düzenlemelerinin bir an önce yapılmasını bekliyor.

Tortum ayı

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum ayı, Mescit dağlarından aldığı tüm canlılığı Tortum Vadisine taşıyor ve birikimini Tortum Gölü ve Tortum Şelalesi'nde eşsiz bir senfoniye dönüştürüyor. Su kaynakları bölgedeki rekreasyonel çekiciliklerin başlıca unsuru olarak değerlendiriliyor. Bu kapsamda Tortum ayının sürekli akması Tortum ve Uzundere vadileri boyunca genel olarak ekosistem ve daha özelde flora ve fauna yaşamının sürekliliğini garantisini olarak görülüyor.

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuzüzün

Yıkıklar, Tortum vadisinin çokca ziyaret edilen rekreasyonel alanlarının başında geliyor. Bölgedeki gelişigüzel yapılaşmalar, alabalık üretimi ve atık bertarafının olmaması doğal yapıyı tehdit ediyor ve peyzaj yapısı özgünlüğünü yitirme tehdidi ile karşı karşıya. Yıkıkların acil olarak korumaya alınması, peyzaj düzenlemelerinin yapılması ve doğa parkı ilan sürecinin desteklenmesi gerekiyor.

Fotoğraf: DATUR Proje Arđivi

Tortum Vadisi Çoruh havzasının önemli doğal bölümlerinden biri olarak biliniyor ve Dünya Koruma Örgütü (Conservation International) tarafından 2000 yılında dünyada korunması gereken 200 hassas ekolojik bölgeden biri olarak nitelendirilen Kafkasya Ekolojik Bölgesi'nin batı ucunda yer alıyor. Doğal bitki örtüsü bu eşsiz zenginliğin en renkli örtüsünü oluşturmaya devam ediyor.

Fotoğraf: DATUR Proje Arđivi (soldaki), Faris KARAHAN (sağdaki)

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum vadisi zengin doğal bitki örtüsü içerisinde önemli yabani meyveleri de barındırıyor. Ahududu böğürtlen, yabani iğde, yabani armut, kuşburnu, yabani erik ve hanım tuzluğu vadi yamaçlarında sıkça rastlanırlardan.

Dağ Keçileri

Fotoğraf: Soner Bekir

Tortum Şelalesi çevresinde derin vadiler sarp kayalıklar oluşturuyor. Bu ilgi çekici peyzajların en hareketli yaban yaşamı örnekleri arasında dağ keçileri ilk sıralarda geliyor. Ne varki bu doğal yaşam avlanma tehdidi ile karşı karşıya. Önlem alınmazsa bir süre sonra rastlanması mümkün olmayacak.

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum Çayı Çoruh Nehrine kavuşmaya çalışırken çok derin vadileri ve kanyonları geçmek zorunda. İşte o ilginç kanyonlardan biri Tortum Şelalesi ile su kavuşumu olarak bilinen bölge arasında bütün görkemiyle bizleri karşılıyor.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum Vadisi, flora ve fauna için özel ekosistemler sunuyor. Doğal peyzaj, bir yandan topoğrafya, su, iklim ve toprak kaynakları ile canlılığa altyapı oluştururken; bitkiler, yaban yaşamı, kuşlar ve kelebekler ile de renklilik ve hareket kazanıyor. Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR), bu kaynak değerlerinin araştırılması, belgelenmesi ve görsel materyaller şeklinde basılarak yurt içi ve yurt dışı hedef turist kitlesine ulaştırılmasında 2007'den beri öncü rol üstleniyor.

Dağ Gölleri

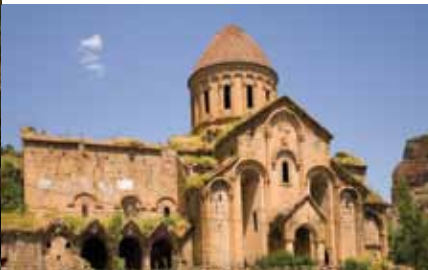

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün, Faris Karahan (sağ alt)

Tortum Çayı, Tortum Gölü ve Tortum Şelalesi canlılığını dağlık su kaynaklarına ve kar yağışına borçlu. Tortum ve İspir arasında 2000 m'den daha yüksek rakımlarda bulunan dağ gölleri ziyaretçilerine tarifi imkansız hazlar yaşıyor. Tortum'a bağlı Uzungavak Köyü ve yaylası geleneksel yaylacılık faaliyetleri, uçsuz bucaksız alpin çayırları ve dağ gölleri ile yaz döneminin en sakin kamping alanları olarak değerlendirilebilecek potansiyele sahip.

KÜLTÜREL PEYZAJ

Öşvank Kilisesi

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Öşvank Kilisesi Tortum Vadisinin ve Uzundere ilçesinin en görkemli kültürel ve mimari miras örneklerinin başında geliyor. Uzundere ilçesi Çalıyamaç köyü içerisinde yer alan bu eser 10. Yüzyılda Gürcüler tarafından inşa edilmiş. Öşvank Kilisesi, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından 1978'den beri dinsel mimari miras örneği olarak tescil edilmiştir. Gürcistan vatandaşları Öşvank Kilisesi'nin başlıca ziyaretçileri olarak dikkat çekmektedir. Ne varki bu eşsiz kültürel miras örneği bakımsızlık, bilinçsizlik ve ilgisizlik nedeni ile bugüne kadar Türk turizmi için katma değer sağlayabilecek bir niteliğe kavuşturulamamıştır. Öşvank Kilisesi Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın özel ilgisini bekliyor.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi (soldaki), Cüneyt Oğuztüzün (sağdaki)

Kaçak kazılar ve bilinçsizlik yüzünden Öşvank Kilisesinin sütunları, duvar taşları, kabartma ve duvardaki işlemleri zarar görmüş durumda. Bölgedeki piskoposluk merkezlerinden biri olan kilisesinin 11. yüzyılda el yazmalarıyla ünlü önemli bir kültür merkezi konumunda olduğu ve bu önemini 15. yüzyıla kadar koruduğu tarihi kaynaklarda yer alıyor.

Haho Kilisesi

Haho Kilisesi yörede Taş Camii olarak da biliniyor. Tortum ilçesine bağlı Bağbaşı Beldesi sınırlarında bulunan Haho Kilisesi de bir Gürcü dönemş eseri. Öşvank Kilisesi ile karşılaştırıldığında daha iyi korunduğu anlaşılıyor.

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Engüzek Kalesi

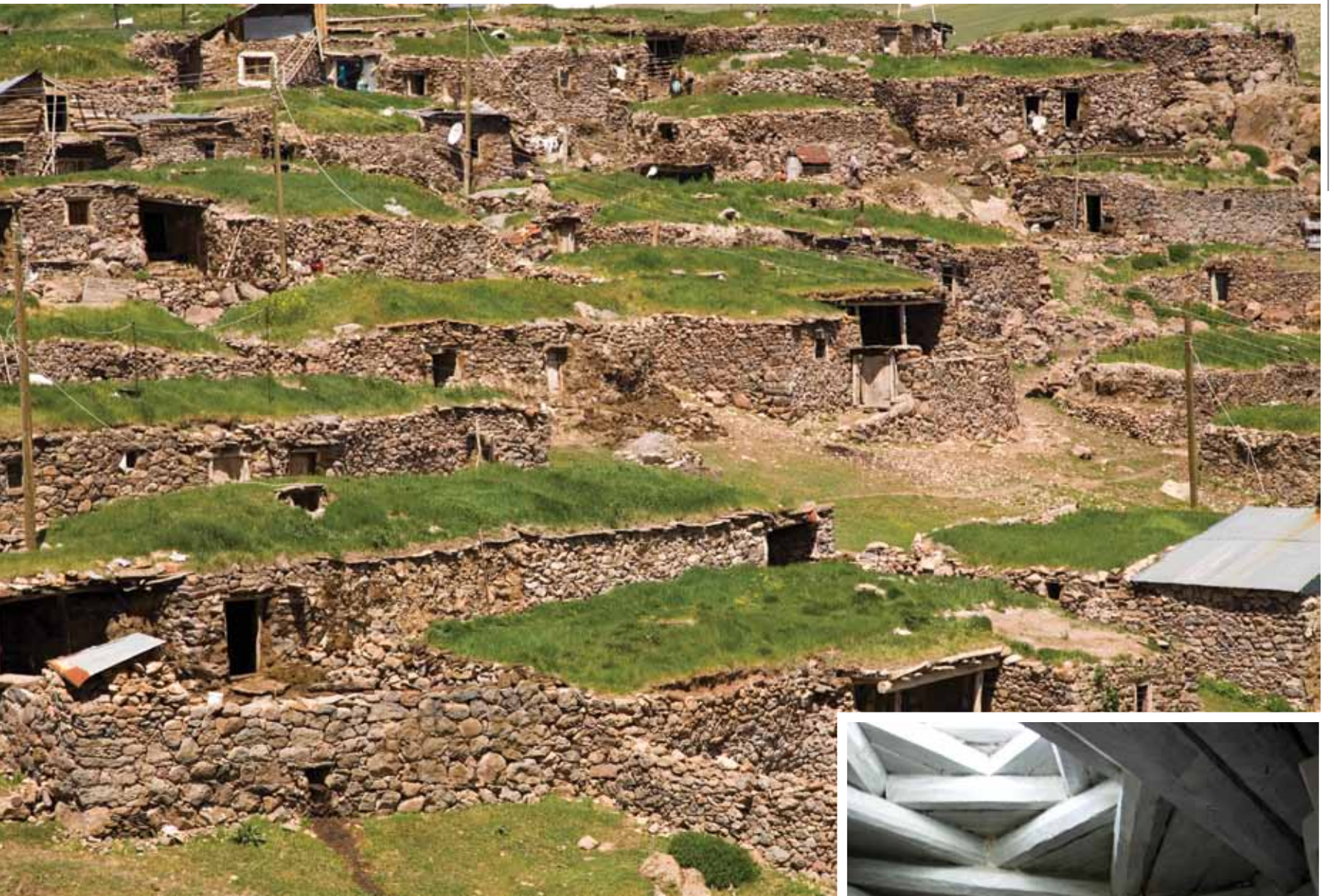
Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün, DATUR Proje Arşivi (sağdaki)

Tortum Şelalesinin bulunduğu derin vadide irili ufaklı birkaç kale bulunuyor. Bunlar arasında en dikkat çekici kalelerden birisini Engüzek Kalesi oluşturuyor. Tortum-Uzundere karayolu üzerinde seyahat ederken Dikyar Köyü yol ayrımında bütün ihtişamıyla ziyaretçileri karşılıyor. Engüzek Kalesi'nden Tortum Çayına gizli bir geçitle ulaşıldığı ve tarihte haberleşme amaçlı olarak da kullanıldığı tahmin ediliyor.

Fotoğraf: Cüneyt Oğuztüzün

Tortum Vadisinde kadınlar kırsal yaşamın ve ekonomik faaliyetlerin belkemiğini oluşturuyor. Kadınlar bölgede bağ-bahçe ve tarla tarımında üretkenlikleri ile dikkat çekiyor.

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün, DATUR Proje Arşivi (sağdaki)

Yaylalar ve yaylacılık yöredeki geleneksel tarımsal faaliyetlerin en önemli göstergelerinden. Burada Tortum ilçesine bağlı Uzunkavak Köyü yaylası görülüyor. Geleneksel evlerde rastlanan en önemli uygulamalardan birisi de kırangıç tavanlar olarak göze çarpıyor.

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuztüzün

Geleneksel Karakucak Güreşleri

Fotoğraflar: Cüneyt Oğuzüzün

Cumhuriyet Karakucak Güreş Festivali Cumhuriyetin kurulduğu günden beri her yıl aksatılmadan 29 Ekim tarihinde Uzundere'de güreş meydanında gerçekleştiriliyor.

Festivaller

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Son birkaç yıldan beri Uzundere ilçesi ve köylerindeki festival organizasyonlarında artış görülüyor. Uzundere'de gerçekleştirilen Cumhuriyet Karakucak Güreş Festivali, Çamlıyamaç'ta düzenlenen Armutlu Festivali ve Sapaca'da düzenlenen Puşulu Yaylası Festivali geleneksel hale gelenlerden.

PROJE FAALİYETLERİ

Uzundere ve çevresi son birkaç yıldır Ulusal Ajan koordinasyonunda uygulanan Gençlik Değişim Projeleri'ne sahne oluyor. Çoruh Vadisinin önemli zenginliklerini yansıtan Uzundere Erzurum'un uluslararası alanda tanıtımı bakımından da ayrı bir öneme sahip. Tortum Şelalesi, Tortum Gölü, Yıkıklar, Öşvank ve Haho Kiliseleri doğa ve kültür turizmi etkileşimini birlikte yaşamak isteyen genç topluluklar için tarifi imkansız hazlar yaşıyor.

Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR)

Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR), Çoruh vadisinin bir turizm varış alanı haline getirilmesi, bölgede yaşayan insanların yaşam düzeylerinin yükseltilmesine katkı sağlanması, Çoruh vadisinin ve daha özelde Uzundere'ye özgü "Turizm Ürünleri"nin geliştirilmesi, bölgenin ulusal ve uluslararası alanda tanıtılması ve yerelde kapasite geliştirme çalışmalarına destek olmak amacıyla 2007'den beri Efes Pilsen sponsorluğunda, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülüyor.

Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR)

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Doğu Anadolu Turizmi Geliştirme Projesi (DATUR), Çoruh vadisini ve Uzundere'yi tanıtmak amacı ile bölgedeki sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri kuruyor. DATUR projesinin Atatürk Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği etkinliklerde en önemli paydaş kuruluşların başında öğrenci kulüpleri geliyor.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Ev pansiyonculuğu son zamanlarda DATUR projesinin ortaya çıkardığı alternatif geçim kaynaklarından biri olmaya başladı. Son üç yılda başka bölgelerdeki kırsal turizm deneyimlerini ziyaret etme imkanı yakalayan Uzundereliler kendi geçimlerini sağlamak üzere evlerini pansiyona dönüştürüyor.

Seramik Atölyesi

Fotoğraflar: DATUR Proje Ağsivi

Uzundere Belediyesi ve DATUR projesinin destekleri ile kurulan Uzundere Kadın Emeğini Değerlendirme Derneği (UZKADER) seramik atölyesinin faaliyete geçmesinde önemli roller üstleniyor. Uzundere'de genç kız ve kadınların el emekleri ile ortaya çıkan ürünler 2011 Kış Olimpiyat Tesislerinin açılış törenleri için Erzurum'da bulunan devlet büyüklerinin ve ziyaretçilerin beğenisine sunuldu ve büyük takdir topladı.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Mevsimlik çiçek yetiştiriciliği 2006'dan beri Uzundereli kadın ve genç kızların geçim kaynaklarından biri olmaya başladı. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı-BTC tarafından koordine edilen ve Erzurum Tarım Gönüllüleri Derneği, Atatürk Üniversitesi, Uzundere Belediyesi ve Uzundere Kaymakamlığı'nca yürütülen Küçük Yatırımlar Fonu destekli proje uygulandıktan sonra genç kızlar konuya sahiplenerek her yıl Erzurum ve çevre illere 150 bin'den fazla mevsimlik çiçek pazarlıyor.

Uzundere Kadın Emeğini Değerlendirme Derneği (UZKADER)

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Uzundere Kadın emeğini Değerlendirme Derneği (UZKADER), yöredeki el emeği ürünlerin değerlendirilmesinde etkili bir role sahip. UZKADER, Çoruh vadisinde kadın örgütlülüğünün güçlendirilmesi bakımından iyi bir örnek olarak değerlendiriliyor.

SPORTİF AKTİVİTELER

Rafting

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum Şelalesi ve Tortum Gölünü besleyen Tortum Çayı son iki yıldır su sporları aktiviteleri bakımından dikkat çekmeye başladı. Rafting ise bu aktiviteler içerisinde en dikkat çekici olanı. Rafting, özellikle Mayıs-Haziran ayları havzadaki karların erimesi ve Tortum çayında su seviyesinin yükselmeye başlaması ile birlikte son derece uygun koşullara kavuşuyor.

Akarsu Kanosu

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum Çayına sportif açıdan hareketlilik getiren diğer bir aktivite ise akarsu kanosu. Tortum Çayı bahar aylarında doğa ve maceraseverleri, üniversite gençliğini Tortum Çayına ve Uzundere'ye bekliyor. Akarsu sporları konusunda DATUR Projesi ile Uzundere Doğa Sporları Kulübü Derneği (UDOSK) ve Dağcılık Kayak ve Kış Sporları İhtisas Spor Kulübü Derneği (DADAK) gibi sivil toplum kuruluşlarının deneyimleri bulunuyor.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum Gölü su sporları ve rekreasyonel faaliyetler için önemli bir doğal su kaynağı. Yaklaşık 5 yıldan beri bölgede yürütülen çeşitli projeler bu potansiyellerin belirlenmesi, belgelenmesi ve tanıtımında önemli roller üstleniyor. Tortum Gölü her mevsim değişen su rengi, son derece dik ve gölle kontrast oluşturan yamaçlar, peribacaları, tarımsal alanlar ve Uzunburun Yarımadası ile yelken sporu yapmak isteyenlere önemli manzara fırsatları sunma potansiyeline sahiptir. Erzurum'a yaklaşık 100 km mesafede bulunan Tortum Gölüne neredeyse tamamı bölünmüş yolla ulaşmak mümkün.

Trekking

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Uzundere, derin vadileri, ilginç jeolojik formasyonları, su peyzajları, doğal ve kültürel bitki örtüsü ve tüm bu özellikleri tamamlayan kültürel yaşam örnekleri ile doğa severlerin vadi tabanlarından dağ sırtlarına gerçekleştirebilecekleri farklı zorluk derecelerine sahip trekking (doğa yürüyüşü) rotaları ile maceraseverleri dört mevsim beklemektedir.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Tortum Şelalesi ve çevresi turizm potansiyelinden yararlanma çabalarına bağlı olarak sürekli bir şekilde yeni ziyaretçiler ağırlamaya devam ediyor. Su sporları, kuş gözlemciliği ya da trekking amacı ile bölgeye gelmeye başlayan ziyaretçiler genellikle kamp kurmayı tercih ediyor.

Dağ Bisikleti

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

Uzundere ilçesi doğa severlerin ve macera severlerin sürekli akınına uğruyor. Derin vadi sistemleri, dağ sıraları ve akarsu çeşitliliği dağ bisikleti ile seyir halindeki turistlere eşsiz manzaralar yakalama fırsatı sunuyor.

Fotoğraflar: DATUR Proje Arşivi

ATV, maceraseverler için vazgeçilmez sportif aktivitelerden birisi olarak son yıllarda Çoruh vadisinde kullanılıyor. Uzundere ve Tortum yöresinde ATV kullanımı için pekçok parkur bulunuyor. Köy yolları, yayla yolları ve dağ sırtları heyecan dolu ATV sürüş keyfi yaşamak isteyenleri bekliyor.

Çoruh vadisi ve Uzundere kuş türleri ve kuş gözlemciliği yönünden önemli potansiyeller taşıyor. Tortum Şelalesi ve çevresinde 3 yıldan beri DATUR projesinin de çabalarıyla Kuş Gözlem festivalleri düzenleniyor. Kuş gözlemciliği ekoturizm faaliyetleri arasında en popüler ve gelir getirici olarak tanınıyor. Ülkemizdeki iki önemli kuş g rotasından birisinin Çoruh vadisi olması Uzundere'nin tanıtımı ve turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi bakımından değerlendirilme potansiyelini de olumlu yönde etkiliyor.

Fotoğraflar: Soner BEKİR

MANZARALAR

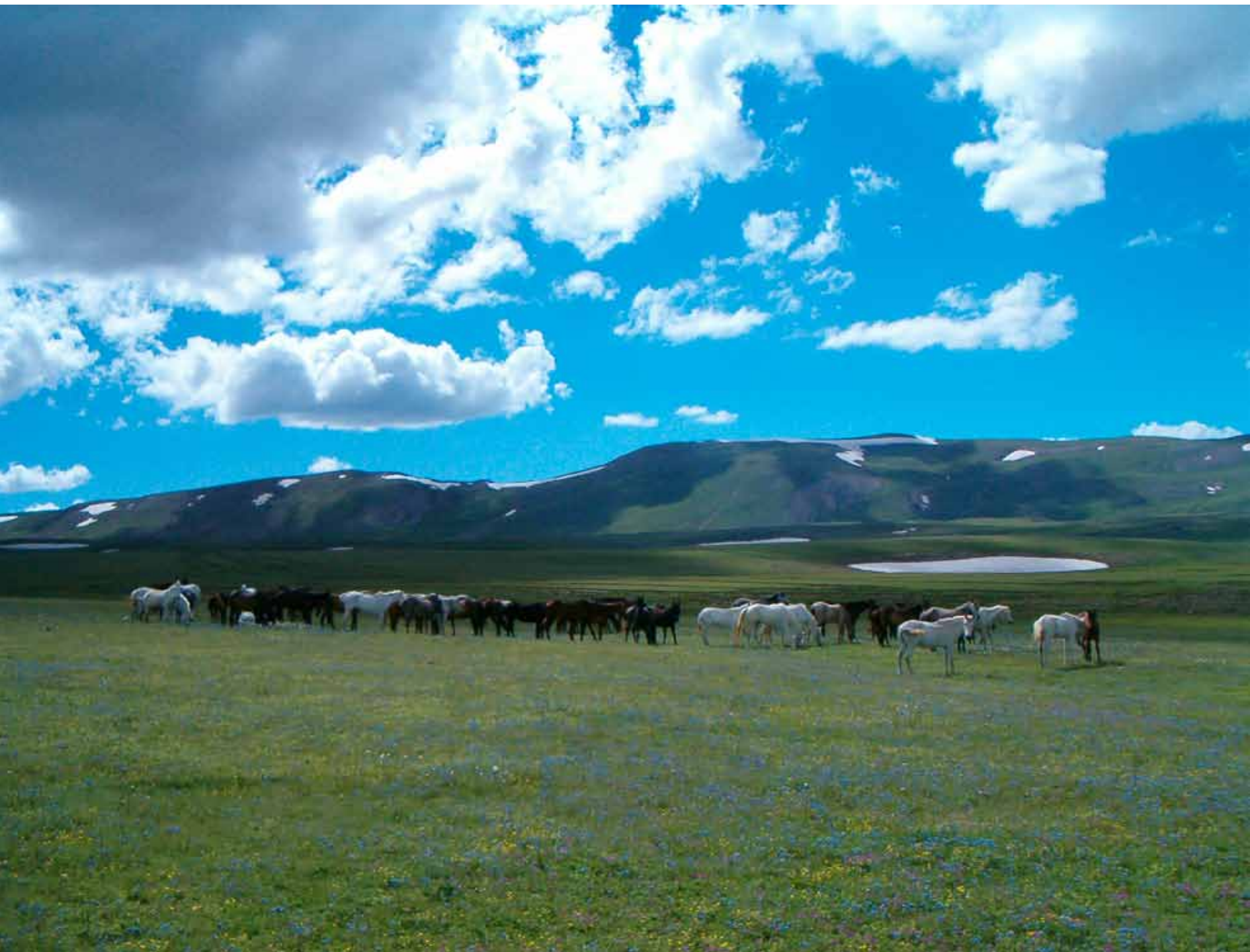

Fotoğraflar: Faris Karahan

Fotoğraflar: Faris Karahan

Fotoğraf: DATUR Proje Arşivi

TORTUM ŞELALESİ PEYZAJ TASARIMI

1700'lü yılların ortalarında bugünkü Balıklı Köyü batısında bulunan bir dağın heyelan sonucu Tortum çayının önünü kapatmasıyla oluşmuş bir göldür. Tortum Şelalesi, Tortum Gölü'nün Tev Vadisi ile gölün kuzey ucu arasındaki heyelan kütlelerini aşarak dökülmesiyle oluşmaktadır. Tortum Gölü'nün döküldüğü akar yatağa yakın dirençli kireç taşı katmanları üzerinden geçmekte ve 22 metrelik genişlikten, 48 metre yükseklikten düşmektedir. Düşen sular, üstte gökkuşağı, altta koca bir dev kazanı meydana getirmektedir.

Tortum Şelalesi Rekreasyon alanı bölge halkının yoğun olarak kullandığı kıymetli rekreasyon alanlarından biridir. Yakın çevre halkı yanında yerli ve yabancı turistlerin alanı ziyaret etmesi tanıtım çalışmaları ve yapılacak olan yeni düzenlemelerle artırılacaktır.

Proje çalışması kapsamında, mevcut durum değerlendirilmiş, Tortum şelalesi çevresinde rekreasyonel faaliyetlere imkan tanıyacak nitelikte alan kullanımlarının olmadığı tespit edilmiştir. Doğal güzelliğinin yanı sıra ziyaretçileri cezbedecek, farklı aktivitelere imkan tanımak alanın cazibesini ve ziyaretçi sayısını artıracaktır. Mevcut durumda şelaleye ulaşım yollarının güvenlik bakımından tehlike arz ettiği tespit edilmiştir. Konaklama, yeme-içme ve farklı aktivitelere olanak tanıyacak alanlar bulunmamaktadır. Alan plantasyon açısından fakir bulunmuştur. Düzenlenmiş yeşil alanlar ve doğal bitki örtüsü yeteri kadar bulunmamaktadır. Tasarım aşamasında plantasyonun yetersizliği de değerlendirilmiştir.

Planlama kararları alınırken alanın kıymeti şelale ana değer olarak kabul edilmiştir. Şelaleye güvenli ulaşım ve seyir alanları planlamada önemli kriterler olarak değerlendirilmiştir. Yapılan sondaj çalışmaları neticesinde anlaşılmıştır ki alanda toprak kayması oldukça yoğundur. Jeolojik veriler göstermektedir ki alanda heyelan tehlikesi de vardır. Bu veriler planlamada değerlendirilmiştir.

Tüm alan üç bölge olarak ele alınmış ve planlamada hem jeolojik veriler hem de şelale değeri ön planda tutulmuştur. Alan kullanımları planlamada değerlendirilirken alanın eğimli topograf yapısı dikkate alınmış, topografyanın mücadele ettiği alanlarda çeşitli rekreasyonel faaliyetlere imkan tanınacak mekanlar tasarlanmıştır. Tüm alan yoğun kullanıma açılmış alanlar, kısmen kullanıma açılan alanlar ve kullanıma açılmayan alanlar (toprak koruma ve iyileştirme çalışmalarının yapılacağı alanlar) olarak üç bölge olarak değerlendirilmiştir.

Yoğun kullanım alanı, şelalenin giriş alanı olarak adlandırabileceğimiz alanda gününbirlik tesisler, yöresel ürünler satış ve sergileme platoları, heykel sergi platoları, yürüyüş – gezinti yolları, festival – konser alanı ve amfisi, gölgelikler, oturma birimleri, futbol sahası, basketbol sahası, tenis ve voleybol sahası, koşu parkuru, basit jimnastik alanları, çocuk oyun alanlarını içermekte ve çok çeşitli ve her yaşa hitap edebilecek rekreasyonel faaliyetlere imkan tanıyacak mekanları barındırmaktadır. Plantasyon bu alanda oldukça yoğun olarak kullanılmış ve çim alanlar oluşturulmuştur.

Kısmen kullanıma açılan alanlar eğimin oldukça fazla olduğu toprak kayması ve heyelan tehlikesinin yüksek olduğu alanlardır ve topografyanın mücadele ettiği kadarıyla kullanıma açılmıştır. Bu alanda giriş alanından bağlantı yolları, şelaleye vistası olan seyir ve aktivite amfisi, piknik alanları, toplanma-etkinlik alanı, kuş gözlem kuleleri, şelaleye yaklaşım yolları, seyir platoları, gezinti yolları gibi pasif rekreasyonel faaliyetlere imkan tanıyacak mekanlar olarak tasarlanmıştır. Otoparklar köy yolundan bağlantısı olacak şekilde tasarlanmış, rekreasyon yollarından ana arterler acil durumda taşıtların gireceği nitelikte oluşturulmuştur. Şelalenin üst kısmında engellilerin kullanımına uygun seyir platosu, ahşap oturma elemanları tasarlanmış, otoparklar bu alanda da yerleştirilmiştir.

Çalışma alanımızda eğimin fazla olduğu ve toprak kaymasının yoğun olduğu alanlarda koruma önlemleri alınmış, bu alanlarda herhangi bir yapısal düzenleme yapılmamıştır. Arazinin eğimi çok dik olan alanlarda enkamat 7010 (polyamid liflerden oluşan erozyon kontrol örtüsü) ve PVC kaplı çit teli ile alanın stabil kalması sağlanmış ve tohum püskürtme yöntemiyle bu alanların çimlendirilmesi yapılmıştır. Arazide daha makul eğimde olan alanlarda örgü çit yöntemi ile toprak kaymasının engellenmesi amaçlanmıştır. Örgü çit yönteminde kazıkların arası söğüt dallarıyla örülmüş, ancak alanın genel görünüşünün etkisini artırmak amacıyla yer yer plantasyon yapılmıştır.

Apart Otel ve Eğitim Merkezi

Seyir - Oturma Platoları

Tortum Şelalesi Genel Peyzaş Tasarımı

Sunuş	
Doğal Peyzaj	1-23
Kültürel Peyzaj	24-33
Proje Faaliyetleri	34-41
Sportif Aktiviteler	42-51
Manzaralar	52-61
Tortum Şelalesi Peyzaj Tasarımı	62-77

